Gemeente Diemen

Raadsvoordracht

Onderwerp:	**12e Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Vervoerregio Amsterdam inzake Governance GVB in verband met inbesteding openbaar vervoer concessie Amsterdam**
Datum:	20 juli 2021
Portefeuillehouder:	Lex Scholten
Team:	Ruimtelijk Beleid
Steller:	Tabink en Hut
	+31 203144773
	Eveline.Tabink@diemen.nl Jan.Willem.Hut@diemen.nl

Gevraagde beslissing
Instemmen met de 12e wijziging Gemeenschappelijke Regeling Vervoerregio Amsterdam en hierover geen wensen of bedenkingen in te dienen.

Relevante achtergrondinformatie

Voorgeschiedenis
Nederland is verdeeld in concessiegebieden voor het openbaar vervoer. Een OV-concessie is het recht om voor een bepaalde periode openbaar vervoer te verzorgen in het gebied van de betreffende OV-concessie. Hoofdregel vanuit Europese en Nederlandse wetgeving is dat een concessieverlener, zoals de Vervoerregio Amsterdam, een concessie verleent door een Europese openbare aanbesteding.
Als uitzondering op de hoofdregel dat het openbaar vervoer moet worden aanbesteed is een onderhandse gunning mogelijk voor grootstedelijke en gecompliceerde OV-netwerken. Een onderhandse gunning betekent in dit geval het direct verlenen van de concessie aan het GVB. We noemen dit ook wel een inbesteding. Er is wel een belangrijke voorwaarde gesteld aan een inbesteding.
Volgens een uitspraak van het Europees Hof moet de betreffende overheid (in dit geval de Vervoerregio Amsterdam), in de betreffende onderneming met een publiek belang (GVB) een bepaalde invloed hebben. Dit wordt omschreven als ‘zeggenschap heeft als of het haar eigen diensten betreft’. Dit betekent dat de Vervoerregio Amsterdam zeggenschap moet hebben over GVB als voorwaarde om de concessie Amsterdam in te besteden.

Concrete aanleiding
Sinds de inbesteding van de concessie Amsterdam in 2013 is de vereiste zeggenschap in GVB georganiseerd via een Overeenkomst tussen de gemeente Amsterdam en de Vervoerregio. Via de Overeenkomst heeft de Vervoerregio invloed op GVB via de gemeente Amsterdam in haar rol als 100% aandeelhouder van GVB. Aan de huidige overeenkomst kleven verschillende nadelen. Dit uit zich onder meer op het terrein van de communicatie en informatie, een wijziging in de zeggenschap over dochterondernemingen en de overeenkomst lijkt inmiddels minder juridisch robuust door gewijzigde wetgeving. Dit betekent dat de overeenkomst zou moeten worden aangepast om deze opnieuw als basis voor een nieuwe inbesteding, zoals het plan is, te kunnen gebruiken.

Toelichting

Inhoud van de voordracht

De invloed van de Vervoerregio op het GVB wordt op een andere manier ingericht. Nu is die invloed nog indirect geregeld. In de huidige situatie is de gemeente Amsterdam 100% aandeelhouder van GVB. De gemeente Amsterdam heeft 20.000 aandelen. De Vervoerregio heeft invloed op GVB via de overeenkomst met de gemeente Amsterdam. Het voorstel is dat dit vanaf 1 januari 2022 anders wordt. De Vervoerregio wordt naast de gemeente Amsterdam ook aandeelhouder in GVB. Belangrijk hierbij is dat er voldoende 'zeggenschap' is van de Vervoerregio in GVB. Anders kan dit voor juridische problemen zorgen voor de Vervoerregio.

Het aandeelhouderschap houdt in dat de Vervoerregio één prioriteitsaandeel verwerft op het niveau van GVB Holding NV. Via de nieuwe GVB statuten wordt er 'prioriteit' gekoppeld aan twee van de zeven dochterondernemingen, namelijk GVB Exploitatie BV en GVB Railinfra BV. Hierdoor wordt er voor strategische onderwerpen voor deze domeinen bij unanimiteit beslist. Dit betekent dat straks portefeuillehouder Ruigrok namens het DB deelneemt in de tweejaarlijkse aandeelhoudersvergaderingen over belangrijke beslissingen van het GVB.

Door het prioriteitsaandeel is de Vervoerregio in haar rol van aandeelhouder daadwerkelijk aanwezig bij de GVB aandeelhoudersvergaderingen. Daarnaast ontvangt de Vervoerregio in de rol van aandeelhouder alle aandeelhoudersinformatie. Niet enkel over één dochteronderneming zoals voorheen, maar over GVB Holding NV en de zeven GVB dochterondernemingen (BV's).

In plaats van 20.000 aandelen zijn er dus voortaan 20.001 aandelen: nog steeds 20.000 voor Amsterdam en één prioriteitsaandeel voor de Vervoerregio Amsterdam. Nu lijkt 1/20.001e stem weinig om invloed uit te oefenen, maar door te bepalen dat de besluitvorming unaniem moet zijn, is dit voldoende. Beide partijen hebben elkaar nodig om tot besluitvorming te kunnen komen.

Daarnaast verwachten de drie partijen (Vervoerregio, Amsterdam, GVB) dat het aandeelhouderschap de eerder geconstateerde nadelen voortvloeiend uit de Overeenkomst verhelpt. Belangrijk hierbij is dat het voorgestelde prioriteitsaandeel van de Vervoerregio een aandeel is zonder een economisch belang. Dit betekent dat er geen financiële gevolgen zijn voor de Vervoerregio en daarmee de 15 gemeenten. Er geldt geen bijstortingsplicht indien de continuïteit van het GVB in het geding komt. Daar tegenover staat dat de Vervoerregio nagenoeg geen (namelijk voor 1/20.001 deel) dividend zal ontvangen.

Na de besluitvorming door de colleges van burgemeester en wethouders en de gemeenteraden van de 15 aangesloten gemeenteraden, kan het voorstel opnieuw worden besproken in de Regioraad van oktober 2021, waarin ook de besluitvorming kan plaatsvinden.

Bij positieve besluitvorming kan de 12e wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling in werking treden en kan op basis van deze gewijzigde grondslag de nieuwe inbesteding van de concessie Amsterdam aan het GVB worden voorbereid.

Deze wijziging heeft geen gevolgen voor de rol van onze gemeente in de Adviesraad die voor deze concessie is ingesteld, en waarin wij samen met de gemeenten Ouder-Amstel en Amsterdam zitting hebben.

Argumenten en keuzemogelijkheden

Om het aandeelhouderschap mogelijk te maken moet de Gemeenschappelijke Regeling Vervoerregio Amsterdam (afgekort GR VRA) aangepast worden. Er moet een regelgevende basis, een zogeheten grondslag, gecreëerd worden. Die is er nu nog niet in de GR VRA. De colleges van burgemeester en wethouders en gemeenteraden van de 15 gemeenten moeten de GR VRA aanpassen.

Daarom ligt nu de 12e wijziging voor van de GR VRA waarin wordt voorgesteld:

- Een regelgevende basis te creëren zodat de Vervoerregio aandeelhouder kan worden in GVB (het nieuwe artikel 12 GR VRA).

- Tekstuele aanpassingen door te voeren naar aanleiding van de inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie rechtsambtenaren én het feit dat de geformuleerde bevoegdheden van het dagelijks bestuur nog niet aansloten bij de bij wet geformuleerde bevoegdheden.

- Tekstuele wijzigingen door te voeren.

De Regioraad heeft op 18 mei ingestemd om het wijzigingsvoorstel vrij te geven voor besluitvorming door de colleges en gemeenteraden en deze laatsten in de gelegenheid te stellen om hun wensen en bedenkingen te delen rondom het ontwerpbesluit ‘verwerven prioriteitsaandeel in GVB’

De Regioraad kan na besluitvorming door de gemeentes in oktober 2021 besluiten met de voorgestelde regeling akkoord te gaan, waardoor er een nieuwe “governance” voor de uitvoering van de concessie door het GVB van kracht wordt.

Gevolgen en risico’s

Financieel
Bij de wijziging is het belangrijk dat het voorgestelde prioriteitsaandeel van de Vervoerregio een aandeel is zonder een economisch belang. Dit betekent dat er geen financiële gevolgen zijn voor de Vervoerregio en daarmee de 15 gemeenten Er geldt geen bijstortingsplicht indien de continuïteit van het GVB in het geding komt. Daar tegenover staat dat de Vervoerregio nagenoeg geen dividend zal ontvangen.

Juridisch
De wijziging betekent dat beide aandeelhouders elkaar nodig hebben om tot besluitvorming te kunnen komen. Daarnaast verwachten de drie partijen (Vervoerregio, Amsterdam, GVB) dat het aandeelhouderschap de eerder geconstateerde nadelen voortvloeiend uit de Overeenkomst verhelpt.

Informatiekundig
N.v.t.

Duurzaamheid
N.v.t

Andere risico’s?
N.v.t.

Wat merkt de burger van de te nemen beslissing?

N.v.t.

Adviesraden
N.v.t.

Opmerkingen over de uitvoering

Communicatie
N.v.t.
Participatie
N.v.t.

Projectmatig
N.v.t.

Bijlagen

Burgemeester en wethouders van Diemen,

de secretaris,
T. Kemper

de burgemeester,
E. Boog

Gemeente Diemen

Raadsbesluit

Onderwerp:
21-50

12e Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Vervoerregio Amsterdam inzake Governance GVB in verband met inbesteding openbaar vervoer concessie Amsterdam

De gemeenteraad van Diemen in vergadering bijeen,

Gelet op de voordracht van het college d.d. 20 juli 2021;

Besluit

In te stemmen met de 12e Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Vervoerregio Amsterdam en hierover geen wensen of bedenkingen in te dienen.

Aldus besloten tijdens de gemeenteraadsvergadering van 16 september 2021,

De voorzitter, De griffier,